

Såfremt dansk ret skal finde anvendelse, gælder derfor reglerne i renteloven.

Afsnit IV

Ansvarsfritagelse

Til artikel 79

Artikel 79 opregner de grunde, der kan føre til, at en part kan fritages for sine forpligtelser i henhold til købet. Det fremgår imidlertid af stk. 5, at artiklen kun vedrører fritagelse for erstatningspligten. Ifølge stk. 5 hindrer artiklen således ikke, at parterne gør andre rettigheder gældende efter konventionen end retten til at kræve skadeserstatning. Dette indebærer, at selv om f.eks. sælgeren efter bestemmelsen fritages for at betale erstatning for forsinkelse eller mangler, vil køberen alligevel kunne hæve købet på grund af en sådan misligholdelse, hvis betingelserne herfor er til stede.

Stk. 1 skal ses i lyset af, at erstatningspligten efter artiklerne 45 og 61 er uafhængig af culpa. Efter stk. 1 er en part imidlertid ikke erstatningsansvarlig for manglende opfyldelse af sine forpligtelser, hvis han kan godtgøre, at de fire betingelser, som angives i bestemmelsen for ansvarsfritagelse er opfyldt, nemlig at der har foreligget en hindring for opfyldelsen, at denne hindring har ligget uden for hans kontrol, at vedkommende ikke med rimelighed har kunnet forventes at have taget hindringen i betragtning ved aftalens indgåelse, og at han ikke med rimelighed kunne forudsættes at have undgået eller overvundet hindringen eller dens følger. Hvis samtlige disse betingelser er opfyldt, indtræder der ikke erstatningsansvar.

Den første betingelse for ansvarsfrihed er, at der har foreligget en hindring for opfyldelsen. Sådanne hindringer kan f.eks. bestå i, at varen eller alle varer af den pågældende art er blevet ødelagt. Hindringen kan også bestå i, at partens opfyldelse eller opfyldelsesforanstaltninger er slået fejl på grund af naturkatastrofer som f.eks., at en storm har afbrudt energitilførelsen eller har forhindret transporter, at sælgerens fabrik eller råvarelager er gået til grunde ved et lynnedslag, eller at det skib, som transporterede varen til køberen, er gået ned i en storm. Hindringen kan endvidere bestå i f.eks. krig, borgerkrig, terroristhandlinger eller andre uroligheder, eller i foranstaltninger fra myndighedernes side f.eks. beslaglæggelse, eksport- eller importforbud eller salgsforbud. Hindringen kan endvidere bestå i visse foranstaltninger, der er foretaget af andre end den pågældende part og de ansatte og medhjælpere, som han har antaget til bistand ved opfyldelsen af købet, f.eks., at en tredjemand påsætter en brand eller stjæler varen, således at

den ikke kan leveres. Har en part derimod forårsaget hindringen ved culpa, kan parten ikke undgå erstatningsansvar med den begrundelse, at der skulle have foreligget en sådan hindring for opfyldelsen, som er nævnt i stk. 1.

Alene den omstændighed, at der foreligger en hindring af den anførte karakter, fritager imidlertid ikke en part fra erstatningsansvar. For at en hindring kan få denne virkning, er det en betingelse, at hindringen har ligget uden for den pågældende parts kontrol (anden betingelse). Dette skal efter konventionens forarbejder opfattes således, at kun udefra kommende hindringer kan udgøre en ansvarsfrihedsgrund. Dette indebærer bl.a., at mangler ved varen, som er opstået under tilvirkningen hos sælgeren, eller andre misligholdelsesårsager, som kan henføres til sælgerens egen virksomhed, ikke vil kunne udgøre en ansvarsfrihedsgrund. Endvidere kan en hændelse kun udgøre en ansvarsfrihedsgrund, hvis den faktisk hindrer den pågældende part i at opfylde det pågældende køb. Således må f.eks. spørgsmålet om, hvorvidt en strejke udgør en ansvarsfrihedsgrund, afgøres under hensyntagen til strejkens betydning for opfyldelsen af den pågældende aftale. Dette vil f.eks. kunne medføre, at en omfattende strejke ikke udgør en ansvarsfrihedsgrund, under hensyn til at den ikke har påvirket opfyldelsen af det pågældende køb, mens på den anden side en strejke, som kun gælder en meget lille personkreds, vil kunne medføre, at parten ikke bliver erstatningsansvarlig. I denne henseende kan årsagen til strejken også være af betydning. En sælger bør f.eks. kunne gøre gældende, at hans opfyldelse er blevet forhindret af en strejke, som har det formål at påvirke resultatet af forhandlinger mellem parter på arbejdsmarkedet. Derimod bør en strejke ikke udgøre en ansvarsfrihedsgrund, hvis den f.eks. er en protest mod, at den pågældende part ved købet har handlet i strid med gældende forskrifter eller aftaler på arbejdsmarkedet. I det sidstnævnte tilfælde ligger strejken inden for den pågældende parts kontrol.

På tilsvarende måde udgør f.eks. et importforbud ikke nødvendigvis en hindring for sælgerens opfyldelse, hvis hans ydelse vedrører en vare, som findes tilgængelig på markedet i det land, hvor opfyldelsen skal ske, og som er omfattet af importforbudet.

En tredje betingelse for ansvarsfrihed er, at det ikke med rimelighed kan forventes, at han har taget hindringen i betragtning ved indgåelsen af aftalen. Bestemmelsen indebærer bl.a., at en part ikke efterfølgende kan gøre gældende, at der har foreligget en hindring for opfyldelsen, hvis han kendte hindringen allerede ved aftalens indgåelse, eller havde særlige grunde til at regne med, at hindringen ville opstå.